

Vergiliuswedstrijd 2018-2019 – een selectie uit Nederlandse vertalingen

Vergilius, *Aeneis*, 7.107-129

Vergilius. *Aeneas*. Vertaald door Piet Schrijvers, Historische Uitgeverij, Groningen, 2011.

Aeneas en de andere leiders en mooie Julius vlijen zich neer bij een hoge boom en onder de takken wordt in het gras een maaltijd bereid; de offerkoeken, uit meel gebakken, dienen als bodem (overeenkomstig Jupiters eigen bevelen) die met vruchten bedekt wordt. Toen al het andere voedsel op was, zij de schamele koeken in arren moede begonnen te eten, met hun kaken en handen onbeschaamd de vervloekte korsten kraakten en ook de bodems niet spaarden, maakte Julius een grapje door alleen maar te zeggen: "Wij eten geen wafels, maar tafels." Het horen van deze woorden heeft voor het eerst hun ellende beëindigd, Aeneas heeft gretig uit de mond van de spreker deze eerste uitspraak aanvaard, verbaasd door het wonder, en hij riep: "O land dat mij door het lot is beschoren, wees gegroet, gegroet, o trouwe Penaten van Troje: hier is ons huis, ons land. Ik herinner mij weer hoe mijn vader ooit een raadselachtig orakel aan mij heeft verkondigd: 'Zoon, wanneer je, eenmaal op vreemde kusten geland bent en uit honger tot slot van de maaltijd je tafels zult eten, verwacht dan rust voor je moeheid en zorg er voor om op die plaats je eerste huizen te bouwen en met een wal te beschermen.' Dit was die honger die wij tot slot nog moesten verwachten, maar die een einde aan onze rampspoed zou maken."

Aeneas en de eersten van de leiders,
de mooie Julius ook, vlijden zich neder
onder een hooggetakte boom en richtten
een maaltijd aan. Zij schikten de gerechten
(zoals hun Jupiter had ingegeven!)
op speltmeelkoeken in het gras der weide
en stapelden een massa wilde vruchten
op deze onderlaag van brood. Nadat ze
al het beleg daarvan hadden gegeten
verplichtte hen de honger om de tanden
te zetten in het vliedun ovenbaksel,
met hand en roekeloos gebit de ronding
van de fatale korst gretig te schenden
en zelfs de platte koeken niet te sparen.
Eensklaps riep Julius uit: "Kijk, zelfs de tafels
eten wij op!"—zonder nog méér te schertsen.
Dat woord viel allen daadlijk op en stelde
een einde aan onzekerheid en zorgen.
De vader hoorde het uit de mond van Julius
en nam het over, plotseling overweldigd
door het almachtige beschik der góden.
"Heil zij u, land, mij door het lot verschuldigd!"
sprak hij terstond. En heil ook u, penaten
die mij getrouw gevolgd zijt vanuit Troje!
Hier is ons huis, ons vaderland! Mijn vader
Anchises immers heeft mij dit orakel
(het valt mij nu te binnen!) nagelaten:
'Mijn zoon, wanneer gij na langdurig zwerven
geland op onbekende kust, door honger
verplicht wordt op het einde van de maaltijd
de tafels zelfs te eten,—moogt gij hopen,
na al uw wanhoop, op een vaste woonplaats.
Bouw eigenhandig daar uw nederzetting
en maak haar veilig met geweld van wallen.'
Dit was de honger die ons stond te wachten,
de laatste in een reeks van tegenslagen."

Publius Vergilius Maro, *Aeneïs*. In Nederlandse verzen navolgd door Dr. A. Rutgers van der Loeff (Klassieke Galerij 154), De Nederlandsche Boekhandel, Antwerpen, 1965.

Aeneas, d' opperhoofden en lulus'
volschone jonkheid vlijden zich terneer
onder het lommer van een hoge boom,
voor 'n maaltijd, en gebruikten daar op 't gras —
110 zo gaf het Jupiter hun in - als bord
speltkoeken opgetast met landlijk ooft.
Toen 't ander' op was en hun eetlust niet meer
voedsel vond, begonnen zij die koek,
hoe schamel ook te breken en de randen
115 zo wilde 't lot te knabblen met hun tanden.
"Nou eten w' onze tafels" riep lulus.
Het horen van dit woord was tevens 't eind
van 't zwalken. Daadlijk ving zijn vader 't op
en voegd' er vol verbijstering aan toe:
120 "Gegroet, o land dat mij beschoren is,
en gij beschermers onzer oude stad !
Hier is ons thuis, ons nieuwe vaderland;
want – 't heugt mij thans opeens - mijn vader heeft
dit nagelaten als orakelspreuk :
'Wanneer, op onbekende kust geland,
125 u honger dwingt, mijn zoon, na andre spijs
de tafels te verorbren, hoop dan daar
een rustplaats, grondvest daar uw nieuw tehuis!
Dit was die honger die ons wachten zou
als einde van d' ellende."

Publius Vergilius Maro, *Aeneis*. Vertaald door M.A. Schwartz, Tjeenk Willink, Haarlem, 1959.

Onder de takken van een hoge boom vlijden Aeneas en de voornaamste leiders en de schone lulus zich neer en richtten zij een maaltijd aan. Zij legden de spijzen op koeken van spelt in het gras (zo gaf Jupiter zelf het hun in) en stapelden landelijke vruchten op deze bodem van koek. Toen zij het overige hadden gegeten en de honger hen dreef de tanden te zetten in het dunne gebak en met de hand en vermete de kaak de ronding te schenden van de noodlottige korst zonder de platte koeken te sparen, riep lulus uit: "Zie, zelfs de tafels eten wij op", zonder nog meer te scherpsen. Dit woord werd gehoord en maakte aan de nood een einde; de vader ving het op uit de mond van de spreker en nam het over, verbijsterd door de macht van de goden. Hij sprak terstond: "Heil u, land, door het lot mij verschuldigd, heil ook u, trouwe penaten van Troje! Hier is ons huis, hier is ons vaderland. Zulke geheimen van het noodlot (ik breng het mij nu weer te binnen) liet mijn vader Anchises mij na: 'Wanneer, mijn zoon, na een vaart naar onbekende kusten de honger u dwingt na het eind van het maal de tafels te eten, vestig dan, vermoeid van het zwerven, uw hoop op een vaste woonplaats; laat uw hand daar uw eerste huizen bouwen en met een wal versterken.' Dit was dus de honger; hij wachtte ons ten laatste om een eind aan onze ellende te maken."